

Vážení spoluobčané,

s novou topnou sezonou vás chceme upozornit na nebezpečí spalování odpadů z domácností v domácích kotlech. K tomuto kroku nás dotlačila neohleduplnost některých našich spoluobčanů, díky kterým je ovzduší obce od podzimu až do jara velmi znečištěno.

Domácnosti jsou v znečišťování ovzduší hned za automobily. Domácí kotelny přispívají stále více k riziku vzniku rakoviny a srdečních či dýchacích onemocnění. Leckde na venkově je čistota ovzduší v zimním období stejná nebo i horší než v průmyslových oblastech. Domácí kamna, krby a kotle nelze vybavit drahou technologií pro dokonalé hoření a čištění spalin, a tak záleží na každém z nás, kolik jedů vypustíme do vzduchu. Při spalování odpadů vzniká řada nebezpečných látek, které unikají do ovzduší - k těm známějším patří dioxiny, polyaromatické uhlovodíky, formaldehyd, kyselina chlorovodíková, benzen či styreny. Při spalování vzniká také zápach obtěžující Vás i Vaše sousedy.

Čím škodí pálení odpadů?

Při pálení odpadů vzniká mnoho toxických látek. Dioxiny a furany jsou nejen rakovinotvorné, ale poškozují také hormonální a imunitní systém a ovlivňují nervovou soustavu. V důsledku nedokonalého spalování vznikají polycyklické aromatické uhlovodíky (PAH), jejichž vliv lze nejlépe připodobnit vlivu kouření cigaret. Formaldehyd je rakovinotvorný a spolu s ostatními aldehydy a kyselinou chlorovodíkovou dráždí oči a plíce. Benzen je látka rakovinotvorná. Styren je karcinogenní, jeho vlivem dochází při vysokých hladinách k poškození očí a sliznice, dlouhodobé působení ovlivňuje nervový systém a je příčinou bolesti hlavy, únavy, slabosti a deprese. Množství škodlivých látek se odvíjí od toho, co spalujete (viz dále).

Koho pálením odpadů nejvíce poškodíte?

Nejen sami sebe a své děti, ale také své nejbližší okolí. Na jedy ve vzduchu jsou citlivější děti, těhotné ženy, starší osoby a lidé trpící astmatickým či jiným respiračním onemocněním. Mějme k nim ohled.

Věcí, které do Vašeho kotle nepatří, je mnoho. Zaměříme se na ty, které se tam ocitají nejčastěji:

- **plasty** - pálením PVC vzniká velké množství dioxinů. Použití PVC je nutno omezovat, výrobky z PVC je nejlépe nekupovat. I když ho nespalujete, během jeho použití se z něho mohou uvolňovat škodlivé ftaláty. K naprosté většině výrobků z PVC existují alternativní náhrady. Pálením polystyrenu (PS) vzniká mimo jiné jedovatý styren. Spalováním polypropylenu (PP), polyetyleny (PE) či PET láhví podporujete vznik polyaromatických uhlovodíků.
- **staré palety**, dřevo z demolice, rozbitý nábytek nebo natřená prkna či chemicky ošetřené dřevo - jeho pálením vyprodukuje asi 50 - 500 krát více dioxinů, než při topení čistým palivovým dřívím. Pro výrobu dřevotřísky se používají tmelící látky – formaldehydové pryskyřice. Při hoření se rozkládají na formaldehyd (který většinou shoří) a fenoly, které unikají do ovzduší. Jsou to nepříjemně páchnoucí jedy se silným dráždivým účinkem.
- **zbytky jídla**, trávu ze zahrady, listí - tyto materiály lze kompostovat, jinak patří do směsného odpadu (zbytky jídla)
- **celobarevné letáky** a časopisy - při jejich spalování se do ovzduší uvolňují těžké kovy z barev, které způsobují vrozené vady a rakovinu. Letáky a časopisy patří do tříděného sběru - do kontejnerů na papír. Nálepkou na schránce se můžete bránit proti vhazení reklamních letáků do schránky.
- **tetrapak** - jde o šestivrstvý obal z papíru, hliníku a plastu. Jeho spalováním se uvolňují chlororganické látky a těžké kovy.
- **nebezpečné odpady** (jako jsou baterie, barvy, léky) - spálením je nezničíte, ale jedovaté látky, které obsahují, se dostanou do vzduchu a následně do půdy. Sběr nebezpečného odpadu zajišťuje naše obec 2x ročně.

Co říkají zákony k pálení odpadu?

Podle platných zákonů ČR je pálení odpadu v domácnostech zakázáno. Podle zákona o odpadech (č. 185/2001 Sb.) jsou fyzické osoby povinny nakládat s odpadem podle systému stanoveného obcí. Obec musí zajistit pro své obyvatele systém sběru nebezpečných odpadů a dle svých možností i třídění komunálního odpadu.

Každý, kdo doma topí v kotli (odborně dle zákona „provozovatel stacionárního zdroje znečištění ovzduší“), má podle zákona o ochraně ovzduší č. 201/2012 Sb. mimo jiné povinnost „*dodržovat emisní limity, emisní stropy, technické podmínky provozu a přípustnou tmavost kouře podle § 4“ a „spalovat ve stacionárním zdroji pouze paliva, která splňují požadavky na kvalitu paliv stanovené prováděcím právním předpisem a jsou určena výrobcem stacionárního zdroje nebo paliva uvedená v povolení provozu“.*

Povinnost neobtěžovat nikoho kouřem mají provozovatelé všech spalovacích zdrojů znečištění ovzduší bez rozdílu jejich velikosti (tedy jak provozovatelé např. výroby koksu, tak i provozovatelé/vlastníci kotlů určených k vytápění rodinných domů). Tato povinnost vyplývá z ust. § 17 odst. 1 písm. b) ve spojení ust. § 4 odst. 1 zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší.

Co to je přípustná tmavost kouře?

Přípustná tmavost kouře je upravena vyhláškou č. 415/2012 Sb. Ministerstva životního prostředí o přípustné úrovni znečištění a jejím zjištění a o provedení některých dalších ustanovení zákona o ochraně ovzduší. Způsob zjištění tmavosti kouře probíhá podle § 10 vyhlášky za použití tzv. Ringelmannovy stupnice s pěti stupni tmavosti. Podle § 11 této vyhlášky je přípustná tmavost kouře dodržena, pokud průměrná tmavost kouře není tmavší než stupeň 2. Je-li tedy vypouštěný kouř tmavší než stupeň dvě, dochází k překročení přípustné míry znečištění a k porušování povinností na základě zákona o ochraně ovzduší.

Kdo projednává nadměrnou tmavost kouře?

Dle § 22 zákona o ochraně ovzduší „*v případě, že provozovatel neplní povinnosti stanovené tímto zákonem nebo povolením provozu, jsou inspekce nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností oprávněny uložit provozovateli provést v přiměřené lhůtě opatření ke zjednání nápravy.*“

Za nedodržování stanovené tmavosti kouře je **možné uložit peněžité sankce:**

- pro fyzické osoby do výše 50 000 Kč
- pro právnické osoby a podnikající fyzické osoby až do výše 10 000 000 Kč

Chcete-li nám i sobě pomoci, můžete se inspirovat následujícími radami

1. Nejlépe je odpad nevytvářet, myslete na to již při nákupu. Omezte spotřebu zboží na jedno použití a ujistěte se, že to, co kupujete, lze opravit, znovu naplnit či jinak využít.
2. Snižujte množství odpadu. Darujte nepotřebné ošacení, hračky či nábytek příbuzným, přátelům či charitativním organizacím (pro nepotřebný textil, ošacení, obuv a hračky je v obci zřízen speciální kontejner). Knihy a časopisy dejte do antikvariátu, ale můžete je zkusit nabídnout i domovům důchodců, knihovnám a dalším institucím.
3. Máte-li zahradu, kompostujte biologické odpady. Získáte tak živiny pro půdu a snížíte množství odpadu. Do kompostu dávejte i rostlinný odpad z kuchyně. Doplňte ho o výživné látky.
4. Snažte se odpad třídit - základem je třídění papíru, skla a plastů, a to již přímo u vás doma.
5. Používejte do kamen pouze schválené palivo. Pálíte-li dřevo, dbejte na to, aby bylo pořádně vyschlé. S jeho vlhkostí klesá výhřevnost a rostou emise škodlivin. Nespalujte chemicky ošetřené ani průmyslové dřevo.
6. Popel z kamen, pokud jste pálili něco jiného než čisté suché dřevo, může obsahovat poměrně hodně toxických látek. Proto ho nepoužívejte na zahradě.

Poučme o této situaci též i děti a učme je chránit si své zdraví i přírodu.

Předem děkujeme všem obyvatelům obce za ohleduplnost k druhým i k našemu životnímu prostředí.